

LIVSMEDELSFÖRETAGEN
The Swedish Food Federation

Ursprungsmärkning av primär ingrediens - Livsmedelsföretagens tolkningar (juni -20)

Observera att reglerna i sin helhet finns i förordning (EU) 2018/775. Våra tolkningar har endast gjorts utifrån ett urval av frågor. Information finns också i kommissionens tillkännagivande och FoodDrinkEuropes Guidance (och Livsmedelsverkets Kontrollwiki).

Syfte

Syftet med denna märkning bör vara att ge god information och inte vilseleda konsumenterna.

Vilka produkter omfattas av reglerna dvs har uppgifter på förpackningen som uppfattas som ursprung för produkten?

Exempel på uttryck som enligt reglerna ska uppfattas som ursprung för produkten:

- "Tillverkad i Kungälv"
- "Knäckebröd från Uppland"
- "Från chipsfabriken i Kalmar sedan 2007"
- Produktens beteckning innehåller ett geografiskt namn
- Platsen för bakning, poppning och fabrik
- Illustrationer, symboler, flaggor mm som avser ursprung

Om man anger uppgifter som uppfattas som ursprung ska man också ange ursprung för den primära ingrediensen (eller att den har ett annat ursprung), om detta ursprung *inte är samma* som produktens ursprung. Av förordningen framgår hur den primära ingrediensens ursprung då ska anges.

Tips: Man kan i stället välja att ange andra uttryck för produkten, se nedan. Exempelvis kan man i stället för att ange "milled in", vilket innebär att ursprung anges, välja att ange "milled by" följt av namn o adress, vilket normalt sett inte är att ange ursprung.

Vilka uttryck uppfattas inte som ursprung för produkten?

Att ange "packad i..", "tillverkad av... (namn o adress)", "tappad av... (namn o adress)", "fylld i" anses normalt sett inte som att ursprung anges för hela produkten, och omfattas därför inte av dessa regler.

Vissa beteckningar med geografiska namn uppfattas inte som att de avser ursprung för produkten om de med tiden har blivit vedertagna beteckningar för en viss kategori livsmedel, till exempel Frankfurterkorv.

Tips: För att veta vilka beteckningar som kan anses vedertagna kan information som finns i receptböcker, på nätet, etc. underlätta bedömningen.

Observera att fler undantag finns i reglerna, såsom för registrerade varumärken tills dess att särskilda regler beslutats för dessa.

Om endast ursprung för ingrediens anges

Reglerna gäller inte då en produkt endast märks med ursprung för en ingrediens, till exempel då en sammansatt produkt märks med Svensk mjölk eller Svenska hallon, dvs inte märks med ursprung för hela produkten.

För produkter som omfattas av reglerna; vilken är den primära ingrediensen?

Enligt informationsförordningen (EU) 1169/2011 ska uppgiften om den primära ingrediensen anges på grundval av definitionen i den förordningen.

Den ingrediens som det ingår mest av eller den animaliska ingrediensen kan vara den ingrediens som konsumenten vill veta ursprung för. Detta varierar dock från produkt till produkt och tillverkaren ska för varje produkt bedöma för vilken ingrediens ursprunget är viktigt och påverkar konsumentens val, utifrån den situation som råder då märkningen beslutas.

Tips: Detta kan till exempel ske genom att företaget undersöker vilka frågor som kommer till dess konsumentkontakt.

Det är alltså inte alltid den ingrediens som mängd anges som också är intressant avseende ursprung. I en jordgubbsfil är det sannolikt mjölken som konsumenten vill veta ursprung för, men detta får bedömas från fall till fall. Vid tveksamma fall kan man välja att ange ursprung för en ingrediens i stället för ursprung för hela produkten.

Sannolikt skulle det vara intressant att veta ursprung för spannmålen i Sesamfröknäcke och Russinbröd, eftersom det är spannmål som gör brödet till bröd och är dess grundbas för produktens sammansättning. För en Skinkpaj och en Blåbärspaj är det sannolikt skinkan och blåbären som är de ingredienser som konsumenter vill veta ursprung för.

Produkter där ingen enskild ingrediens utgör mer än 50% och inte heller förknippas med beteckningen omfattas inte av reglerna. Detta kan till exempel gälla för Grönsakspaj.

Om den primära ingrediensen i sig har sitt ursprung på olika platser

Enligt förordningen ska ursprunget för den primära ingrediensen anges, vilket innebär att den plats där till exempel mjölet är malt är mjölets ursprung. Företaget kan välja att frivilligt även ange var säden är odlad, om detta också är intressant för konsumenten. Företaget kan också välja att vara tydlig i vad man anger, till exempel: "Mjöl malt i ...", "Sojaböner från..." "Sojafärs mald i...".

Om primär ingrediens kan komma från till exempel EU och Schweiz

Om den primära ingrediensen kan komma från till exempel EU och Schweiz bör konsumenten ges så exakt information som möjligt. Förordningens formulering om hur man anger ursprung har inte haft som syfte att förhindra en sådan uppgift, varför "EU och Schweiz" och "Skåne och Tyskland" bör accepteras (även om inte kommissionens jurister anser detta – dock är det EU-domstolen som ytterst avgör den rätta tolkningen, inte kommissionen). Alternativen blir sämre ur ett konsumentperspektiv.

Om man har många språk på förpackningen

Om man har märkning på många språk, hur kan man praktiskt ange ursprung då? Det språk som används på framsidan för produktens ursprung är även det språk som ursprunget för den primära ingrediensen anges på (i samma synfält och med viss textstorlek).

På baksidan kan man ange ursprunget på flera språk.

Om man säljer till andra livsmedelsföretag

I märkningshandboken förklaras det som står i reglerna beträffande livsmedel avsedda för andra företag, se sid 17–18 och lathunden på sidan 156.

Märkningen på slutprodukten till konsument kommer att påverka vad man måste lämna för upplysningar till kunden/företaget.